

חולין קב

משה שווערד

1. ספר דברים פרק יב

(כא) כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' אלקיך לשוים שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך...
(כג) רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר:

2. רש"י על דברים פרק יב פסוק כג

ולא תאכל הנפש עם הבשר - אזהרה לאבר מן החי:

3. מלבים על דברים פרק יב פסוק כג

<ג> כי הדם הוא הנפש, זה טעם האיסור, וכן אמר בספרא אחרי (סי' קט) כי נפש הבשר בדם היא להגיד מה גרם, וּמִשֵּׁי וְלֹא תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם הַבֶּשֶׂר, שֶׁאֵלּוּ לִפְרִשׁוּ עַל דָּם, שֶׁאִסוּר לֹאכְלוֹ גַם בְּלִעְדֵי הַבֶּשֶׂר, פִּי' שֶׁהוּא אֲזַהְרָה מִיּוֹחֶדֶת עַל אֲבֵמָה"ח שֶׁאֹכֵל בֶּשֶׂר שֶׁהִיא הַנֶּפֶשׁ בְּתוֹכוֹ וְכַמִּשֵּׁי בְּחֻלִּין (דף קב)...

4. ספר גור אריה על דברים פרק יב פסוק כג

[ל] אזהרה לאבר מן החי. ופירש רש"י בפרק גיד הנשה (חולין קב ע"ב) דהכי קאמר, לא תאכל ממנה בעוד הנפש עם הבשר. וקשיא, דאם כן אבר מנא לן, דמשמע לפי זה לא תאכל בשר בעוד שהנפש עם הבשר. ועוד, דאחר שמתה הבהמה תהא האבר מותר, דהא לא אסר הכתוב אלא שלא יאכל ממנו בעוד הנפש עם הבשר. ויראה דאין לפרש 'לא תאכל ממנה בעוד הנפש עם הבשר', דלא כתיב 'לא תאכל ממנה בעוד הנפש עם הבשר', ומדכתיב "לא תאכל הנפש עם הבשר", שמע מינה בשעת אכילה - הנפש עם הבשר, וזהו שנחתך אבר ממנה קודם שמתה, נחשב שאוכל נפש עם הבשר, לפי שנחתך קודם שמתה הבהמה. לפיכך דווקא אבר שנחתך קודם שמתה, לפי שהאבר יש בו נפש, דהא אם נחתך אבר מן הבהמה, אינו חוזר וגדל, ולפיכך כתב "לא תאכל הנפש עם הבשר". ומה שהוצרך רש"י לפרש (שם) 'לא תאכל הבשר בעוד הנפש עם הבשר', היינו מדלא כתיב 'לא תאכל הבשר עם הנפש', ומדכתיב "לא תאכל הנפש עם הבשר", פירושו לא תאכל מן הבהמה בעוד הנפש עם הבשר:

5. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ה הלכה א

מפי השמועה למדו שזוה שנאמר בתורה לא תאכל הנפש עם הבשר לאסור אבר שנחתך מן החי, ועל אבר מן החי הוא אומר לנח אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו, ואיסור אבר מן החי נוגה בבהמה חיה ועוף בטהורים אבל לא בטמאים.

6. מגיד משנה הלכות מאכלות אסורות פרק ה

ואיסור אבר מן החי וכו'. ברייתא שם מחלוקת תנאים ופסק רבינו כחכמים:

7. ספר שערים מצויינים בהלכה

דף קב. למה ליה קרא ליתי איסור אבר ליחול על איסור טומאה שכן איסורו נוהג בבני נח. ועי' בפלתי (סי' סב סק"ב) שהקשה מכאן על מש"כ הרמב"ם (מלכים פ"ט הי"א) אבל העוף יראה לי שאין בן נח נהרג על אבר מן החי ממנו, [ובראב"ד השיג עליו, ויש נפק"מ לדינא אם מותר ליתן אמה"ח מהעוף לב"נ, אם יש בו משום לפני עורן ומשמע דגם איסורא ליכא, וקשה דא"כ מאי פריך בגמ' כאן ור"י למה לי קרא כו' דלמא הקרא אתא לאמה"ח של עוף דנוהג בטמאה, וזה לא ידעינן מסברא דהא אינו נוהג בבן נח, עי"ש שהאריך ליישב בשני אופנים

וגם בלב אריה האריך בזה, אבל עי' בכס"מ דהרמב"ם ס"ל דרק אינו נהרג עליו אבל איסורא איכא, וכתב דהרמב"ם הוציא דין זה מהסוגיא כאן, דס"ל הא דקאמר לקמן אלא לאו בבן נח מכלל דאסור, ודעת הרמב"ם דרב שיזבי הכי מפרש למתני, דכולה בבן נח משתעי וה"ק אבל אמה"ח ממנה אינו סופג

8. תוספות מסכת חולין דף קב עמוד א

ורבי יהודה למה ליה קרא ליתי איסור אבר מן החי וליחול איסור טומאה שכן איסורו נוהג בבני נח - פי' כדשמעינן ליה לעיל (דף ק:): גבי גיד דמההוא טעמא חייל איסור טומאה וא"ת ודילמא מהכא יליף [1] וי"ל דלא מצי למילף מהכא דאיסור מוסיף הוא דאיתוסף ביה איסור אבר מן החי לבני נח אבל גיד לא נאסר אלא לבני יעקב ולא הוי אלא איסור חמור.

9. תוספות הרא"ש מסכת חולין דף קב עמוד א

ור' יהודה למה לי קרא לייתי איסור אבר וחילל איסור טומאה. פ' כדשמע' ליה גבי גיד דמההיא טעמא חייל איסור טומאה שכן איסורו נוהג בבני נח, וא"ת דילמא מהכא לילף, [2] וי"ל דאי לאו דמסברא אית ליה הכי מהכא לא מצי למילף דאבר מן החי נאסר לבני נח וגיד לא נאסר אלא לבני יעקב.

10. תוספות מסכת חולין דף קב עמוד א

כי איצטריך לר' אלעזר - וא"ת אי קסבר בהמה בחייה לאברים עומדת אם כן איסור בת אחת היא ואפי' למאן דלית ליה בחמור על קל מודה וי"ל דאיסור טומאה קדים בעוד שלא נקשרו אברים בגידים.

11. רמב"ם הלכות שחיטה פרק א הלכה ג

דגים וחגבים אינן צריכים שחיטה אלא אסיפתן היא המתרת אותן, הרי הוא אומר הצאן ובקר ישחט להם ומצא להם אם את כל דגי הים יאסף להם אסיפת דגים כשחיטת בקר וצאן, ובחגבים נאמר אוסף החסיל באסיפה לכה, לפיכך אם מתו מאיליהן בתוך המים מותרין, ומותר לאכלן חיים.

12. שו"ע יורה דעה - סימן יג

(א) בהמה, חיה ועוף טעונין שחיטה; דגים וחגבים אין טעונין שחיטה: הגה - ומותר לאוכלם מתים או לחתוך מהם אבר ולאכלו, אבל אסור לאכלן חיים משום בל תשקצו (הגהות מיימוני פ"א הגהות מרדכי ותוס'):)

13. ספר פרי חדש על יו"ד - סימן יג

[א] או לחתוך מהם אבר כו' זה פשוט דכיון דלאו בני שחיטה נינהו דלא שייך בהו איסור אמ"ה ואמרינן נמי בס"פ ג"ה כל שאי אתה מצווה על דמו אי אתה מצווה על אבריו ורבנן לא משמע דפליגי בעיקר דינא ע"ש ובתוספתא נמי קתני אוכל אדם דגים וחגבים חיים והיינו לומר דלא אסירי משום אמ"ה וכגון לחתוך אבר ולרחצו היטב דלית ביה משו' בל תשקצו וכדמוכח בפ' אר"ע ע"ש:

14. ספר פרי חדש על יו"ד - סימן סב

[ב] ועוף אבל לא בדגים וחגבים וכדאמרינן בס"פ ג"ה כל שאתה מצווה על דמו אתה מצווה על אבריו וכל שאי אתה מצווה על דמו אי אתה מצווה על אבריו ואע"ג דר' אליעזר קאמר לה משמע דרבנן לא פליגי עליה בעיקר דרשה ודין זה נתבאר לעיל ר"ס י"ג:

15. תוספות הרא"ש מסכת חולין דף קב עמוד א

אבל בבן נח מוזהר על הטמאין כטהורים. וא"ת מי איכא דלישראל שרי ולגוי אסור דכי האי גונא פריך על גזל הגר פחות משהו פרוטה בפרק ד' מיתות, בשלמא לרבנן ניהא נהי דאין ישראל מוזהר על אבר מן החי בטמאים מ"מ אסור ביה משום איסור טומאה אבל לר' מאיר קשה מאבר מן החי דחיה ועוף הטהורים, וי"ל דמ"מ אסור לישראל מטעם איסור חיות דבעי' שחיטה ואע"ג דגוי אסור במשהו בשר וגיד ועצמות וישראל לא מיתסר אלא בכזית בשר הא אמר ר' יוחנן חצי שיעור אסור מן התורה וריש לקיש דאמר חצי שיעור לאו מן התורה דילמא לית ליה ההוא כללא אלא סבר לה כמ"ד לעיל בפ"ב אין מזמנין את הגוי על בני מעים.

16. רמב"ם הלכות מלכים פרק ט הלכה י

וכן חייב על אבר מן החי, ועל בשר מן החי בכל שהוא, שלא ניתנו השיעורין אלא לישראל בלבד, ומותר הוא בדם מן החי.

17. ספר מנחת חינוך - מצוה תנב - אות יג

ומבואר כאן בר"מ בה"י דבן נח חייב על אבר מן החי ועל בשר מן החי בכל שהוא, שהשיעורים לישראל נאמרו ולא לבן נח, וכבר תמהו האחרונים א"כ למה לי אזהרה לאבר מן החי, כיון דאבר מן החי צריך להיות עכ"פ משהו בשר ובלא בשר לאו אבר הוא, א"כ ממילא חייב משום בשר מן החי דלדידהו אסור בכל שהוא. ולפני איזה שנים היה בידי ספר שו"ת פני אריה וראיתי [בסי' ע"ד] שמביא קושיא זו בשם הגאון בעל שאגת אריה, ופלפל שם על פי הסוגיא דחולין פרק העור והרוטב קכ"ח ע"ב, דעל ארכובה דיש גידין ועצמות בלא בשר סבירא להו לכולי עלמא דהוי אבר לענין טומאה, והספר אינו בידי איני יכול לפלפל בזה, ומראה מקום אני לך. ודין זה דבן נח חייב על כל שהוא כולי עלמא יכולים לסבור כן. אף למאן דסוברים דאמרינן מי איכא מידי וכו', מ"מ כיון דלישראל אסור בכל שהוא מחמת חצי שיעור מן התורה לא שייך מי איכא מידי וכו' וחייב הבן נח, עיין בחולין ל"ג ע"א בתוס' ד"ה אחד וכו', שכתבו כן, ועיין בסוגיא דבן נח סנהדרין נ"ט ע"א ובתוס' שם ד"ה ליכא. עוד מבואר בדבריהם שם בחולין דסוברים דנכרי אינו חייב על אבר מן החי רק

במשהו בשר וגידים ועצמות, לא כהר"מ דחייב בכל שהוא, ע"ש. והנה הבאתי בחיבור זה כמה פעמים מצוה י"ט אות ה' סברת מהרש"ל ומהר"י בן לב דסוברים דלר' שמעון דחייב על כלשהוא סובר נמי דשלא כדרך אכילה לוקין או אסור מן התורה, א"כ לשיטת הר"מ דבן נח מוזהר על כלשהוא, חייב נמי על שלא כדרך אכילה. והנה כבר כתבנו [לעיל אות ה'] דישאל פטור בשלא כדרך אכילה, וידוע דדעת הרבה פוסקים דשלא כדרך אכילה אינו איסור תורה והדברים עתיקים, א"כ להר"מ דאינו סובר הסברא מי איכא מידי, אין הכי נמי דבן נח חייב וישאל אין בו איסור תורה. אך לפי מה שכתבנו לעיל דכולי עלמא, אף הסוברים הסברא דמי איכא מידי, מ"מ יכולים לסבור דבן נח חייב על כלשהוא כיון דעכ"פ לישאל אסור מחמת חצי שיעור, ובאמת על ידי זה מסתעף דבן נח חייב על שלא כדרך אכילה וישאל פטור, א"כ מי איכא מידי ועל כרחק לבן נח נמי מותר, ובאמת כיון דחצי שיעור אסור לו חייב גם כן בשלא כדרך אכילה. הכלל, דחצי שיעור ושלא כדרך אכילה תלוי זה בזה, וגבי ישראל יש חילוק דחצי שיעור אסור מן התורה, ושלא כדרך אכילה מותר, א"כ גבי בן נח אם נאמר דחייב בכל שהוא על כרחק יהיה מוזהר גם על שלא כדרך אכילה, ובאמת מי איכא מידי וכו', ואין צריך לפרש יותר, ודי לחכימא ברמיזא ובאתי רק לעורר:

18. רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ה הלכה ג

האוכל מאבר מן החי כזית לוקה ואפילו אכל אבר שלם אם יש בו כזית חייב פחות מכזית פטור, חתך מן האבר כברייתו בשר וגידים ועצמות כזית ואכלו לוקה אע"פ שאין בו בשר אלא כל שהוא, אבל אם הפריד האבר אחר שתלשו מן החי והפריד הבשר מן הגידים ומן העצמות אינו לוקה עד שיאכל כזית מן הבשר לבדו ואין העצמות והגידים מצטרפין בו לכזית מאחר ששנה ברייתו. +/השגת הראב"ד/ ואין העצמות וכו'. כתב הראב"ד ז"ל /א"א/ ולמה ליה למכתב הכי ואפילו חלקו לאבר כמות שהוא לשנים מבחוץ פטור אם אין עליו כזית בשר, עכ"ל. +

19. ספר שערים מצויינים בהלכה

וטמאה בין בחייה בין במיתתה בכל שהוא. פרש"י דבריה הוא ולא צריכה שיעור וכו'. מכאן הקשה הגאון רבי עקיבא איגר על מה דס"ל להמג"א (סי' רי סק"ד) לדברי רבינו יונה דבאוכל כזית והגרעין אין ראוי לאוכלו כגון זית דאין בו דין בריה אף אם באמת אכלו, כיון דלא שייך בו אכילה לא הוי בריה, א"כ הכא גבי טומאה נימא נמי כן, דהא יש בו עצמות דאין ראוי לאכילה, ואעפ"כ הוי בריה, וצ"ע.

20. תוספות הרא"ש מסכת חולין דף קב עמוד ב

הכא נמי במשהו בשר גידים ועצמות. ובין הכל איכא כזית ולא הוי משהו דרישא כמשהו דסיפא.

21. תוספות מסכת חולין דף קב עמוד ב

אכל צפור כו' הכא נמי במשהו בשר גידים ועצמות - ובין הכל צריך שיהא כזית ולא הוי כמשהו דסיפא דהוי בריה והוי משהו ממש.

22. ספר שערים מצויינים בהלכה

חישב לאוכלה מתה ואכלה חיה פטור. הקשה רבי עקיבא איגר (לקוטים) דא"כ היכי משכחת דלילקי לר' אלעזר ב"ר שמעון באכלה כולה בחייה, דלמא חישב תחלה לאוכלו ופקע שם אבר ממנה, וצ"ל כיון דמקבל התראה ואוכלו תוך כדי דיבור, הוי כידוע דנקרא אצלו אבר מן החי, וע"י ברמב"ם (שבועות פ"ב הי"ב) שכתב כעין זה.

23. ספר חתם סופר על מסכת חולין דף קב/ב

את"ל מחשבת אוכלין שמה מחשבה. פי' לענין איסור והיתר דלענין טומאה בוודאי הכל הולך אחר המחשבה ודוקא אחר מחשבת בעליו ושוב מטמא אפ"י אחרים, ועיין ב"ק מ"ו ע"ב עורות של בעה"ב וכו'. והכא מיירי לענין איסור והיתר וכל א' לפי מחשבתו, וצ"ע:

24. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת חולין דף קב עמוד ב

דמר סבר בחייה לאברים עומדת ומר סבר בחייה לאו לאברים עומדת. ולכא' יל"ע אי פליגי במציאות, היאך ס"ד למימר דבהמה בחייה לאברים עומדת אטו בשופטני עסקינן, ויש בגמ' דסוף בהמה לשחיטה עומדת ואף בלאו מחשב, דבפשטות זה התכלית לשחיטה ואכילה, וע"כ צ"ל דפליגי בדיון, דהא הו"ל מחובר וס"ל להך מ"ד דאעפ"כ רואין אותו כאילו דנתחלק, ולא משום שעומדת לכך, ואף לגוי אינה עומדת לכך, דאם הישראל יחשוב ליתן לגוי אברים אברים הרי יעבור על לפני עור. ואולם בדברי רבא צ"ע, דמבואר דתלי במחשבתו, ואי חשב לאוכלה אבר אבר והיינו להאכיל לכלבים אהני שפיר מחשבתו, דהא שרי לכלבים, וזה אליבא דרבי. דלראבר"ש מבואר דאם חישב לאוכלה מתה ואכלה חיה פטור. ובזה צ"ע דמאי צריכנא למחשבתו הא עומד לכך ולא לאברים, ומשמע לרבא דסתמא לאברים, אַתְמַהּ.

25. ספר אור הישר

שם א"ל אביי ומי איכא מידי דאילו אכיל ליה אחר לא מחייב ואכיל ליה האי מיחייב א"ל זה לפי מחשבתו וזה לפי מחשבתו, לכאורה מאי פריך ליה אביי ומי איכא מידי כו'. הלא משניות שלמות שנינו כה"ג בפ' כלל גדול דע"ה ע"ב ובר"פ המצניע, דאם הצניע דבר שאין מצניעין כמוהו והוציאו בשבת אינו חייב אלא המצניעו וכל אדם אין חייב עליו אלא כשיעורו. אך י"ל דמשבת לא גמרינן משום דמלאכת מחשבת אסרה תורה, הרי דרחמנא תלי הפעולה במחשבת הפועל.

26. תוספות מסכת חולין דף קב עמוד ב

ובשר בשדה טרפה זה בשר מן החי – [1] מדכתיב בשדה דריש דמשמע שפירש ממקומו ואף על גב דאצטריך לבשר שיצא חוץ ממחיצתו כדאמר בפ' בהמה המקשה (לעיל דף סח:) כולהו דריש מיניה.

27. תוספות הרא"ש מסכת חולין דף קב עמוד ב

ובשר בשדה טרפה זה בשר מן החי. מדכתיב בשדה משמע שפירש ממקומו ואע"ג דאיצטריך לבשר שיצא חוץ למחיצתו כולהו שמעינן מיניה.

28. רמב"ם יד החזקה הלכות מאכלות אסורות פרק ד

(י) וכן החותך בשר מן החי מן הטהורים הרי אותו הבשר טריפה והאוכל ממנו כזית לוקה משום אוכל טריפה [2] שהרי בשר זה מבהמה שלא נשחטה ולא מתה מה לי טרפה אותו חיה מן לי חתכה בסכין מה לי בכולה מה לי במקצתה הרי הוא אומר ובשר בשדה טרפה לא תאכלו כיון שנעשית הבהמה בשר בשדה הרי היא טריפה:

29. לחם משנה על הלכות מלכים פרק ט

[יא] אחד האבר או הבשר וכו'. מה שכתב רבינו דבשר מן החי אסור לבני נח נפקא ליה מברייתא דר' אושעיא בפרק העור והרוטב (דף קכ"א ע"ב). ומאי דהקשה הרב כ"מ דרבינו פסק בהל' מאכלות אסורות דבשר מן החי אינו חייב אלא משום טריפה וכן נח אינו חייב בטריפה נ"ל לתרץ דר' יוחנן לא קאמר אלא גבי ישראל דכתיב לא תאכל הנפש עם הבשר דקאי אכילה אנפש ופירש"י ז"ל בפרק גיד הנשה (דף ק"ב). דאבר מן החי מיקרי נפש שאם יחתכנו אינו עושה חליפין שלא ישוב עוד כנפש הנטולה וכיון שכן אין כתיב אכילה אלא אנפש דהוא אבר מן החי ועם הבשר רוצה לומר בעוד החיות עם הבשר אבל הכא הוי איפכא דכתיב אכילה אבשר כדכתיב אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו ורוצה לומר הבשר דלא תאכלו בעוד שהנפש בו וכדפירש"י בפ' ארבע מיתות (דף נ"ט) א"כ שפיר משתמע אזהרה אבשר מן החי ואנו מוכרחים לחלק בכך דאי לא קשיא ברייתא דר' אושעיא לר' יוחנן דאמר דבשר מן החי אינו לוקה אלא משום טריפה דהא ר"א אמר דבשר מן החי אסור לבני נח וכן נח אינו חייב משום טריפה אלא ודאי צריך לחלק כדכתיבנא:

30. תוספות מסכת חולין דף קב עמוד ב

אכל אבר מן החי ובשר מן החי לר' יוחנן חייב שתים - ואע"ג דאין לוקין על לאו שבכללות ה"מ היכא דלא מפרש בקרא כגון (שמות יב) אל תאכלו כי אם צלי אש ומכל אשר יעשה מגפן היין (במדבר ו) אבל ובשר בשדה טרפה דמפרשינן בשר וטריפה לא חשיב ליה לאו שבכללות כמו נא ומבושל וחרצן וזג דמפרשי בקרא לקי וכגון אלמנה וגרושה דלקי לכ"ע.

31. תוספות הרא"ש מסכת חולין דף קב עמוד ב

אבל אבר מן החי ובשר מן החי לר' יוחנן לוקה שתים. ואע"ג דאין לוקין על לאו שבכללות ובשר מן החי וטרפה נאמרו בלאו אחד ה"מ היכי דלא מיפרשי בקראי כגון כי אם צלי אש ומכל אשר יעשה מגפן היין אבל אנא ומבושל ואחרצן וזג ואלמנה וגרושה לוקין עליהן.

32. תוספות מסכת חולין דף קב עמוד ב

לרבי יוחנן אינו חייב אלא אחת - משום דמחד קרא נפקי ואף על גב דאנא ומבושל לקי שתים שאני התם דכתיב בוי"ו ובשל דקאי אאל תאכלו והכא נמי אי הוה כתיב בשדה וטרפה לא תאכלו היה לוקה שתים לרבי יוחנן משום בשר מן החי ובשר מן הטרפה.

33. ספר שיעורי הרב

קט

עניני שחיטה

סימנין אכשר ביה רחמנא (שיכול להיות ניתר בין ע"י חתיכת סימני אמו בין ע"י חתיכת סימני עצמו).

והק' הרשב"א בתוה"ב (ב"ב ש"ה, ס.) דלמה אין בן פקועה ניתר בשחיטת אמו הטרופה, הא שחיטת טריפה שחיטה ראויה היא אלא שדבר אחר גרם לה ליפסל. ותי' "דכל שסימני האם מועילין לעצמה לכולה או למקצתה מועילין לעובר שבמעיה, אבל למה שלא יועילו סימני עצמה כלל אין מועילין לעובר שבמעיה."

והנראה לומר בביאור דבריו דס"ל דבשחיטת טריפה יש חסרון בעיקר היתר השחיטה, שאין איסור טריפה רק איסור מבחוח כשאר איסורים, אלא שכך גזרה התורה שאין שחיטה מועלת בטריפה לענין אכילה, והרי הבהמה כנבילה לענין אכילה. ומש"ה אין בן פקועה ניתר בשחיטת אמו הטרופה, שהרי אין היתר לבן פקועה בלי שחיטת אמו, ואם נמצאת טריפה חשיב לענין אכילה כאילו לא נשחטה האם כלל.¹⁸⁴

וכך ייסד הגר"ח ז"ל עפ"י דיוק מלשון הרמב"ם בהל' אבות הטומאות (פ"ב ה"י) שאין שחיטת עכו"ם מטמאה אלא מדברי סופרים, "וא"ת והלא היא אסורה באכילה דבר תורה, לא כל האסור באכילה מטמא, שהרי הטרופה אסורה וטהורה". ובפשוטו תמוה, דמה ענין טריפה לשחיטת עכו"ם, הרי טריפה אסורה באכילה מצד איסור בפנ"ע כמו חלב ודם, ואין איסור זה נוגע לטומאה כלל, משא"כ שחיטת עכו"ם דאיסורה מצד חסרון בהיתר השחיטה והרי היא נבילה גמורה לאכילה מה"ת, וממילא דין הוא שתהא מטמאה ג"כ. אלא ודאי צ"ל שגם בטריפה יש חסרון בהיתר השחיטה לענין אכילה, ומש"ה מביא הרמב"ם ראייה ממנה שבדין שחיטה עצמה יש חילוק בין אכילה לטומאה.

ועוד ראייה הביא הגר"ח שאיסור טריפה אינו איסור מן החוץ אלא הרי הוא חסרון בעיקר היתר השחיטה, שהרי פסק הרמב"ם בהל' מאכ"א (פ"ד הי"ז) שאם אכל חצי זית נבילה וחצי זית טריפה הרי אלו מצטרפין לחיוב מלקות. ולכאורה צ"ע, דמה ענין טריפה לנבילה, הרי איסור טריפה הוא איסור מן החוץ ולא נגרם ע"י מעשה השחיטה, ואילו איסור נבילה חל מחמת חסרון בהיתר השחיטה. אלא ע"כ מזה מוכח דס"ל

להרמב"ם שגם איסור טריפה מעכב בהיתר השחיטה, ומה"ט הרי הוא מצטרף עם איסור נבילה לחיוב מלקות.¹⁸⁵

ונראה להוסיף דלפי יסוד הגר"ח מתבאר היטב לשון הספרי בפר' ראה (יד, כא):
"לא תאכלו כל נבילה, אין לי אלא נבילה, טריפה מגין ת"ל נבילה, כל נבילה."
דלכאורה תמוה, דאמאי איצטריך קרא לרבות איסור טריפה, הא ילפינן ליה בהדיא
מקרא ד"ובשר בשדה טריפה לא תאכלו", כמבואר בחולין (קב:).¹⁸⁶ אך לפי סברת
הגר"ח י"ל דזה גופא אתא קרא לאשמעינן דטריפה בכלל נבילה היא, ואם שחטה לא
חל בה היתר שחיטה כלל. ואולי זהו המקור לשיטת הרמב"ם דחצי זית נבילה וחצי זית
טריפה מצטרפין לחיוב מלקות.

185 עיין בזה בחי' הגר"ח שם, ובחי' מרן רי"ז הלוי על הרמב"ם (חלק המכתבים עמ' עט), ובס' אתוןן דאורייתא (כלל ט"ז). [ורבנו סיפר שהגר"ח חידש יסוד זה לרגל הבר מצוה שלו כשאביו בקש ממנו שיגיד חידוש משל עצמו.] ועיין עוד בחי' הרשב"א לב"ק (עח: ד"ה רבי) שהביא בשם יש מפרשים דלדעת רבי שאם גנב ומכר שור או שה ושייר בו דבר המעכב בשחיטה אינו משלם תשלומי דו"ה, ה"ה נמי אם שייר בו דבר שעושה אותו טריפה, שגם זה נחשב כדבר המעכב בשחיטה. אבל הרשב"א בעצמו חולק שם, וז"ל "ומסתברא לי שכל שאין עושה אותה נבילה אלא טריפה אינו קרוי מעכב בשחיטה, דמעכב באכילה הוא אבל לא בשחיטה." ומזה נראה דס"ל להרשב"א דאיסור טריפה מעכב רק בהיתר אכילה ולא בהיתר שחיטה (ודלא כדעת הרמב"ם), ומש"ה טריפה שנשחטה אין דינה כנבילה אע"פ שאסורה היא באכילה.